

person is defined as the process of recording dimensional, spatial and color characteristics of a person's appearance with the help of a specialized hardware and software complex to obtain a digital three-dimensional model of a person's body or individual elements of their appearance. The main methods of signal 3D scanning are proposed and characterized: using the method of polyphotogrammetric photography, using 3D scanners of general purpose and highly specialized complexes for scanning a person's appearance, the advantages and disadvantages of each method are given. It is emphasized that in modern conditions 3D scanning of a person's appearance using non-contact 3D scanners of general purpose is the most realistic method. Depending on the specific object, forensic 3D scanning of the face, chest, entire human body, individual parts of the body (anatomical elements of the appearance) and accompanying elements of the appearance, as well as scanning of living people and corpses, are distinguished. Algorithms for 3D scanning of a person's face, chest, and entire body are given. The procedure for processing scanned raw data and creating a 3D model of a human appearance element using the Artec Studio 17 software complex is described. The results of experimental 3D scanning of the chest and the entire human body are demonstrated. Possible ways of using forensic (signal) 3D scanning of a person in the practice of uncovering and investigating criminal offenses are proposed.

Keywords: proof, fixation, forensically significant information, human appearance, 3D scanning of a person, 3D model.

DOI: 10.33766/2524-0323.99.262-271

УДК: 343.13:343.2:343.98

Максимів Л. В., кандидат юридичних наук, судовий експерт сектору балістичного обліку відділу криміналістичних видів досліджень Івано-Франківського науково-дослідного експертно-криміналістичного центру МВС України (м. Івано-Франківськ, Україна)
e-mail: ludmyla.2011@bigmir.net
ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0001-8877-9554>

ОКРЕМІ АСПЕКТИ ВЗАЄМОДІЇ СЛІДЧОГО З ЕКСПЕРТОМ ТА СПЕЦІАЛІСТОМ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Стаття присвячена виокремленню окремих аспектів взаємодії слідчого з експертом та спеціалістом у кримінальному провадженні в умовах воєнного стану. Актуальність означеної теми полягає в недосконалому чинному законодавстві та наявності певних проблем при його застосуванні на практиці. Проаналізовано зміст поняття взаємодії слідчого та експерта, спеціаліста у кримінальному провадженні. Запропоновано поняття взаємодії слідчого з експертами та спеціалістами у кримінальному провадженні розуміти як урегульовану нормативно-правовими актами, погоджену діяльність адміністративно незалежних один від одного суб'єктів, ініціатора – слідчого і запрошеного – експерта, спеціаліста для надання допомоги у вирішенні питань, які потребують спеціальних знань у певних галузях, застосування техніко-криміналістичних засобів з метою встановлення істини у кримінальному провадженні, забезпечення швидкого, повного та неупередженого розслідування кримінальних правопорушень.

Проаналізовано процесуальні та непроцесуальні форми взаємодії слідчого (дізнавача), з одного боку, та експерта, спеціаліста, з іншого. Наголошено, що з моменту введення в Україні воєнного стану 24 лютого 2022 року, правовідносини у кримінальній процесуальній сфері набувають деяких особливостей, виникають нестандартні ситуації, для вирішення яких потрібно провести певні наукові дослідження і виробити алгоритми дій. Серед актуальних проблем взаємодії слідчого з експертом та спеціалістом виокремлено брак експертів-вибухотехніків (через призов даних фахівців до ЗСУ в порядку мобілізації) та велике навантаження на експертів, котрі проводять молекулярно-генетичні експертизи. Звернено увагу на недосконалість процесуальної регламентації консультацій, пояснень, довідок та висновків спеціаліста у кримінальному провадженні.

Ключові слова: слідчий, експерт, спеціаліст, взаємодія, слідча (розшукова) дія, судова експертиза, кримінальне провадження, воєнний стан.

Постановка проблеми. Питання взаємодії слідчого з експертом та спеціалістом у кримінальному провадженні неодноразово досліджувались науковцями з різних ракурсів. Однак, з урахуванням воєнного стану, запровадженого на території України внаслідок повномасштабного вторгнення росії, виникає ряд проблемних моментів, які потребують урегулювання і вирішення як на науковому, так і на законодавчому рівнях. Актуальність даної проблематики зумовлена тими реаліями, у яких перебуває Україна. На жаль, війна триває, коли вона завершиться невідомо, а жити потрібно тут і тепер. У зв'язку з оголошеною мобілізацією, частина експертів НДЕКЦ МВС призвані на службу до ЗСУ, що призводить до збільшення навантаження на діючих працівників і, відповідно, затягування строків проведення експертиз у кримінальних провадженнях. Крім того, враховуючи нагальну потребу в експертах-вибухотехніках у зоні проведення бойових дій, куди їх відряджають, на місцях немає взагалі або не вистачає фахівців, які б проводили дослідження в цій сфері. Ще одним проблемним аспектом, зважаючи на реальність, у якій перебуває наша держава, є відсутність офіційного тлумачення та механізму реалізації новоприйнятих норм, які стосуються дій учасників кримінального провадження під час воєнного стану. Саме тому на часі є вивчення означених питань, ґрунтовного дослідження проблем, які виникають під час взаємодії слідчого з експертом у кримінальному провадженні, та окреслення шляхів їх вирішення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблемні аспекти участі експерта і спеціаліста у кримінальному провадженні досліджувалися провідними науковцями, а саме: В. М. Абрамовою, Ю. П. Аленінім, В. Г. Гончаренком, Ю. М. Грошевим, А. В. Іщенком, О. В. Капліною, В. О. Коноваловою, О. А. Кравченком, В. К. Лисиченком, О. Р. Михайленком, М. М. Михенком, В. Т. Нором, Д. П. Письменним, І. В. Пирігом, М. Я. Сегаєм, Л. Д. Удаловою, В. Ю. Шепітьком, М. Г. Щербаківським та ін. Однак на часі є вирішення проблем, які виникають при залученні експерта та спеціаліста до участі у кримінальному провадженні в умовах воєнного стану.

Формулювання цілей. Метою статті є висвітлення окремих аспектів взаємодії слідчого з експертом та спеціалістом у кримінальному провадженні в умовах воєнного стану.

Виклад основного матеріалу. Тлумачний словник української мови визначає поняття «взаємодія» як взаємний зв'язок між предметами у дії, а також погоджена дія між ким-, чим-небудь [1, с. 346].

В. В. Ковальов цілком слушно зазначає, що взаємодія – це заснована на нормах закону та підзаконних нормативних актів сумісна діяльність не підпорядкованих організаційно суб'єктів з відмінною компетенцією та спеціалізацією, узгоджена за часом, місцем, засобами і методами реалізації, для вирішення конкретних завдань, що обумовлюються характером слідчої ситуації, для розв'язання якої вона здійснюється, з метою розкриття та розслідування злочинів, встановлення об'єктивної істини та забезпечення правильного застосування закону [2, с. 17].

А. О. Чичиркін вважає, що взаємодія слідчого з працівниками експертних підрозділів – це врегульована законами та відомчими нормативно-правовими актами узгоджена діяльність адміністративно незалежних один від одного суб'єктів, що здійснюється під керівництвом слідчого, яка передбачає використання слідчим допомоги спеціаліста (експерта) при вирішенні питань, необхідних для доказування у кримінальному провадженні, отриманні результатів використання спеціальних знань, якими він володіє; передбачає участь спеціаліста у провадженні слідчих (розшукових) дій, застосування техніко-криміналістичних засобів і науково-технічних методів з виявлення, фіксації, вилучення та попереднього дослідження речових доказів, а також надання технічної допомоги з метою запобігання, розкриття та розслідування кримінальних правопорушень [3, с. 60-61].

Ю. І. Азаров та Є. О. Рафальський вважають, що поняття взаємодії слідчого з експертом (спеціалістом) слід розуміти як спільну діяльність слідчого й експертно-криміналістичних підрозділів з розробки та здійснення заходів, пов'язаних з комплексним використанням процесуальних, оперативного-розшукових і техніко-криміналістичних засобів, з метою успішного розкриття злочинів, встановлення винних і виявлення обставин, що сприяли вчиненню злочину і вжиття заходів для їх усунення. Основне завдання взаємодії органів досудового розслідування з іншими органами та підрозділами МВС України залишилось незмінним, а саме – попередження, виявлення і розслідування кримінальних правопорушень, притягнення до встановленої законодавством відповідальності осіб, що їх вчинили, відшкодування завданої кримінальними правопорушеннями шкоди, відновлення порушених прав та інтересів громадян і юридичних осіб [4, с. 88].

Поняття взаємодії слідчого з експертом і спеціалістом у кримінальному провадженні не висвітлено у Кримінальному процесуальному кодексі України (далі – КПК) [5], однак Інструкцією з організації взаємодії органів досудового розслідування з іншими органами та підрозділами Національної поліції України в запобіганні кримінальним правопорушенням, їх виявленні та розслідуванні [6] частково розкрито суть і форми взаємодії органів досудового розслідування з експертами й спеціалістами.

Вважаємо, що поняття взаємодії слідчого з експертами та спеціалістами у кримінальному провадженні слід розуміти як урегульовану нормативно-правовими актами погоджену діяльність адміністративно незалежних один від одного суб'єктів, ініціатора – слідчого і запрошеного – експерта (спеціаліста) для надання допомоги у вирішенні питань, які потребують спеціальних знань у певних галузях, застосування техніко-криміналістичних засобів з метою встановлення істини у кримінальному провадженні, забезпечення швидкого, повного та неупередженого розслідування кримінальних правопорушень.

Підтримуємо позицію науковців, які розрізняють процесуальну та непроцесуальну форми взаємодії між органами досудового розслідуваннями та експертами НДЕКЦ. Тобто, окрім проведення експертиз та участі в огляді місця події як спеціаліста, експертна служба МВС України веде обліки, які безпосередньо використовуються працівниками цієї служби, а також можуть бути використані слідчими в порядку, встановленому чинним законодавством України. Наприклад, у порядку ст.ст. 40, 93 КПК України можливо отримати інформацію про наявність у базі дактокарт на особу, про збігання дактокарт осіб з різними прізвищами, іменами тощо. Обмін інформацією між підрозділами МВС України, зокрема Національної поліцією та Експертною службою, є непроцесуальною формою взаємодії слідчого з експертом і спеціалістом [7, с. 101].

А. В. Дудич виділяє такі форми використання експертом спеціальних знань у кримінальному судочинстві, як його участь у проведенні слідчих (розшукових) та інших процесуальних дій, консультування сторони кримінального провадження, слідчого судді та суду з питань, які стосуються призначення експертизи у кримінальному провадженні, а також діяльність зі встановлення причин та умов, які сприяли вчиненню злочинів та визначення профілактичних заходів з їх усунення [8, с. 14].

Доцільніше було б виділити такі форми участі експерта (спеціаліста) у кримінальному провадженні:

- 1) під час огляду місця події;
- 2) при проведенні експертизи;
- 3) при провадженні інших слідчих (розшукових) та процесуальних дій;
- 4) надання консультацій з питань, які стосуються призначення експертизи у кримінальному провадженні;
- 5) встановлення причин та умов, які сприяли вчиненню злочинів та визначення профілактичних заходів з їх усунення [9, с. 137-141].

Процесуальна форма взаємодії між слідчими та експертами (спеціалістами) здійснюється: 1) у складі слідчо-оперативної групи, де експерт може залучатися як спеціаліст; 2) під час провадження слідчих (розшукових) дій, де експерт залучається як спеціаліст; 3) під час проведення експертизи у кримінальному провадженні як експерт. До непроцесуальної форми взаємодії необхідно віднести: 1) надання консультацій з питань, які стосуються призначення експертизи у кримінальному провадженні; 2) обмін інформацією, яка може слугувати встановленню причин та умов, які сприяли вчиненню злочинів та визначення

профілактичних заходів з їх усунення (така інформація може стати відомою експерту або спеціалісту під час проведення експертизи чи залученні його при провадженні слідчих (розшукових) дій, а також внаслідок ведення облікових баз даних експертними підрозділами).

За загальним правилом, відповідно до положень КПК України, участь спеціаліста під час огляду місця події не є обов'язковою. Однак, частиною третьою статті 237 КПК передбачено, що з метою одержання допомоги з питань, що потребують спеціальних знань, слідчий для участі в огляді може запросити спеціалістів. Крім того, статтею 238 КПК передбачена обов'язкова участь судово-медичного експерта (як спеціаліста) під час огляду трупа, яка може поєднуватися з оглядом місця події, як це часто відбувається у практичній діяльності. Також Інструкцією про порядок залучення працівників органів досудового розслідування поліції та Експертної служби Міністерства внутрішніх справ України як спеціалістів для участі в проведенні огляду місця події, затвердженої наказом МВС України від 03.11.2015 № 1339 чітко визначено, що судові експерти залучаються до проведення огляду місця події у процесуальному статусі спеціаліста. У розділі першому Інструкції вказано, що до огляду місця події можуть залучатися, як спеціалісти, працівники Експертної служби МВС на спеціалізованій пересувній лабораторії на стадії досудового розслідування [10]. З огляду на викладене, вважаємо, що серед форм взаємодії доцільно особливо виділити участь судового експерта (спеціаліста) під час огляду місця події.

Залучення судового експерта до проведення експертизи у кримінальному провадженні регламентується статтями 242 і 243 КПК України. Експертиза проводиться експертною установою, експертом або експертами, яких залучають сторони кримінального провадження або слідчий суддя за клопотанням сторони захисту у випадках та порядку, передбачених статтею 244 КПК України, якщо для з'ясування обставин, що мають значення для кримінального провадження, необхідні спеціальні знання [5].

Є. Д. Лук'янчиков зазначає, що використання спеціальних знань у процесуальних формах реалізуються шляхом взаємодії слідчих з обізнаними особами, які набувають процесуального статусу спеціаліста або експерта при провадженні слідчих дій. Ця взаємодія виражається в безпосередній практичній, методичній та технічній діяльності не підпорядкованих в адміністративному порядку суб'єктів для вирішення конкретних завдань розслідування. Так безпосередня практична діяльність полягає в: а) підготовці, організації та проведенні слідчих дій; б) виявленні, закріпленні, вилученні слідів злочину та інших матеріальних об'єктів, зразків об'єктів для експертного дослідження, а в необхідних випадках – їх огляді та попередньому дослідженні. Методична – складається з розробки і застосування науково-практичних прийомів і методів організації та проведення слідчих дій, виявлення й роботи з об'єктами, які можуть стати доказами у справі. Технічна діяльність полягає у використанні науково-технічних засобів у процесі проведення слідчих дій, виявленні, закріпленні, вилученні, огляді та дослідженні речових об'єктів. Безпосередня практична діяльність спеціаліста-криміналіста при проведенні слідчих дій, коли виникла необхідність застосування

його спеціальних знань, навичок та досвіду, є завжди важливою. Особлива значимість його діяльності проявляється при розслідуванні тяжких злочинів, злочинів, вчинених організованими угрупованнями, пов'язаних із порушеннями різноманітних технічних правил, технології виробництва, експлуатації складної техніки, обладнання, транспорту, привласненням чужого майна тощо [11, с. 74].

Взаємодія між слідчим, органами досудового розслідування, судом і спеціалістом чи експертом буде найбільш ефективною, якщо вона ґрунтуватиметься на системі принципів, серед яких можна назвати принципи: законності; планування; ефективності; безперервності; організуючої ролі й персональної відповідальності слідчого за проведення та результати слідчих дій; самостійності учасників провадження у виборі засобів і методів виявлення, фіксації, вилученні, дослідженні речових доказів; поінформованості щодо можливостей один одного кожної із взаємодіючих сторін; комплексного використання сил і засобів [12, с. 235].

Відповідно до Указу Президента України від 24 лютого 2022 року № 64/2022 «Про введення воєнного стану в Україні» [13], на території України запроваджено воєнний стан у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України. Воєнний стан – це особливий правовий режим, що вводиться в Україні або в окремих її місцевостях у разі збройної агресії чи загрози нападу, небезпеки державній незалежності України, її територіальній цілісності та передбачає надання відповідним органам державної влади, військовому командуванню, військовим адміністраціям та органам місцевого самоврядування повноважень, необхідних для відвернення загрози, відсічі збройної агресії та забезпечення національної безпеки, усунення загрози небезпеки державній незалежності України, її територіальній цілісності, а також тимчасове, зумовлене загрозою, обмеження конституційних прав і свобод людини і громадянина та прав і законних інтересів юридичних осіб із зазначенням строку дії цих обмежень. Із введенням воєнного стану виникли певні труднощі при здійсненні взаємодії слідчих та співробітників експертної служби МВС України у кримінальному провадженні. У зв'язку з призовом експертів-вибухотехніків у деяких обласних НДЕКЦ на військову службу в Збройні Сили України, у зазначених експертних установах не проводяться вибухотехнічні експертизи. Через це слідчим доводиться звертатися до інших територіально наближених НДЕКЦ з проханням провести експертизу, що так само призводить до затягування строків досудового розслідування, адже експерт здійснює дослідження в порядку черги, у міру того як до нього надходять матеріали.

Крім того, через збільшення кількості надходження заяв та повідомлень про безвісти зниклих цивільних осіб та військовослужбовців зростає кількість призначених молекулярно-генетичних експертиз з метою виведення ДНК профілю родичів цих осіб. Оскільки проведення зазначених експертиз є пріоритетним, то, відповідно, збільшився термін виконання експертами молекулярно-генетичних експертиз по інших кримінальних провадженнях, що призводить до необхідності продовження строків досудового розслідування кримінальних проваджень. Також існує проблема щодо проведення судових земельно-технічних та будівне-

льно-технічних експертиз. Зокрема, до завершення воєнного стану Публічна кадастрова карта України, основні сторінки публічного геопорталу заблоковано в цілях безпеки, що унеможливило проведення даних видів експертиз.

Ще одним із нововведень, зумовлених введенням воєнного стану, є внесення змін до повноважень спеціаліста у кримінальному провадженні. Відповідно до Закону України «Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України» та Закону України «Про електронні комунікації» щодо підвищення ефективності досудового розслідування «за гарячими слідами» та протидії кібератакам» від 15 березня 2022 року № 2137-IX [14], спеціалістом є особа, яка володіє спеціальними знаннями та навичками і може надавати консультації, пояснення, довідки та висновки під час досудового розслідування і судового розгляду з питань, що потребують відповідних спеціальних знань і навичок. Крім того, спеціаліста може бути залучено до зняття показань технічних приладів і технічних засобів, що мають функції фото-, кінозйомки, відеозапису, чи засобів фото-, кінозйомки, відеозапису та в подальшому надавати довідки з цих питань. Однак, законодавцем не передбачено, яким чином повинні бути оформлені консультації, пояснення, довідки та висновки спеціаліста у кримінальному провадженні та яке значення вони матимуть у кримінальному провадженні. Вважаємо, що необхідно на законодавчому рівні закріпити процесуальний статус означених документів спеціаліста, а також передбачити механізм реалізації вказаних норм.

Висновки. Підсумовуючи викладене, вважаємо, що поняття взаємодії слідчого з експертом та спеціалістом у кримінальному провадженні слід розуміти як урегульовану нормативно-правовими актами погоджену діяльність адміністративно незалежних один від одного суб'єктів, ініціатора – слідчого і запрошеного – експерта (спеціаліста) для надання допомоги у вирішенні питань, які потребують спеціальних знань у певних галузях, застосування науково-технічних засобів з метою встановлення істини у кримінальному провадженні, забезпечення швидкого, повного та неупередженого розслідування кримінальних правопорушень. Доцільно виділити процесуальну і непроцесуальну форму взаємодії слідчого та експерта (спеціаліста). Процесуальна форма взаємодії між слідчими та експертами і спеціалістами здійснюється: 1) у складі слідчо-оперативної групи, де під час проведення слідчих (розшукових) дій співробітник експертної служби МВС України може залучатися як спеціаліст; 2) під час проведення експертизи у кримінальному провадженні як експерт. До непроцесуальної форми взаємодії необхідно віднести: 1) надання консультацій з питань, які стосуються призначення експертизи у кримінальному провадженні; 2) обмін інформацією, яка може слугувати встановленню причин та умов, які сприяли вчиненню злочинів та визначення профілактичних заходів з їх усунення (така інформація може стати відомою експерту або спеціалісту під час проведення експертизи чи залученні його при проведенні слідчих (розшукових) дій, а також внаслідок ведення облікових баз даних експертними підрозділами). Необхідно зазначити, що в умовах воєнного стану порядок взаємодії між вказаними органами зазнає певних труднощів, які по можливості вказані підрозділи вирішують, однак часто це

призводить до затягування строків досудового розслідування. Деякі питання неможливо вирішити до завершення воєнного стану.

Описані проблеми потребують подальшого ґрунтовного дослідження та окреслення шляхів їх розв'язання. Вважаємо, що низка питань, які пов'язані із внесенням змін до КПК України, потребують вирішення на законодавчому рівні.

Використані джерела:

1. Словник української мови Академічний тлумачний словник (1970-1980). URL : <http://sum.in.ua/s/vzajemodija>.

2. Ковальов В. В. Взаємодія слідчого з працівниками експертної служби МВС України : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.09 «Кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза» / В. В. Ковальов. Київ, 2008. 20 с.

3. Чичиркін А. О. Поняття і суть взаємодії слідчого з працівниками експертних підрозділів. *Криміналістичний вісник*. № 1 (23). 2015. С. 57-62. URL : http://elar.naiu.kiev.ua/bitstream/123456789/1858/1/krvis_2015_1_10.pdf.

4. Азаров Ю. І., Рафальський Є. О. Особливості взаємодії слідчого з експертом (спеціалістом) на початковому етапі досудового розслідування. URL : http://irbis-nbuv.nbu.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64?jnn_2014_10_11.

5. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13.04.2012 № 4651-VI. *База даних «Законодавство України». Верховна Рада України*. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>. (дата звернення: 20.08.2022)

6. Інструкція з організації взаємодії органів досудового розслідування з іншими органами та підрозділами Національної поліції України в запобіганні кримінальним правопорушенням, їх виявленні та розслідуванні: наказ МВС України від 07.07.2017 № 575. [Електронний ресурс] URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0937-17#Text>.

7. Абламський С. Є., Юхно О. О., Лук'яненко Ю. В. Взаємодія слідчого з іншими органами і підрозділами при розкритті та розслідуванні кримінальних правопорушень: навчальний посібник / за заг. ред. доктора юридичних наук, професора О. О. Юхна. Харків, 2017. 152 с.

8. Дудич А. В. Експерт як учасник кримінального провадження: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Одеса, 2017. 20 с.

9. Максимів Л. В. Участь судового експерта у кримінальному провадженні: окремі аспекти. *Актуальні питання криміналістики : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. (Київ, 20 груд. 2018 р.)* / [редкол.: В. В. Черней, С. Д. Гусарев, С. С. Чернявський та ін.]. Київ, 2019. 334 с.

10. Інструкція про порядок залучення працівників органів досудового розслідування поліції та Експертної служби Міністерства внутрішніх справ України як спеціалістів для участі в проведенні огляду місця події: наказ МВС України від 03.11.2015 № 1339. [Електронний ресурс] URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/z1392-15>.

11. Лук'янчиков Є. Д. Форми взаємодії в процесі використання спеціальних знань. URL : <http://socio-journal.kpi.kiev.ua/archive/2009/3/9.pdf>.

12. Євгенія Ковалевська. Взаємодія між учасниками кримінального провадження в процесі застосування спеціальних медичних знань: поняття і принципи. URL : <http://pgr-journal.kiev.ua/archive/2017/10/49.pdf>.

13. Про введення воєнного стану в Україні: Указ Президента України від 24 лютого 2022 року № 64/2022. [Електронний ресурс] URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/64/2022#Text>.

14. Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України та Закону України «Про електронні комунікації» щодо підвищення ефективності досудового розслідування «за гарячими слідами» та протидії кібератакам: Закон України від 15 березня 2022 року № 2137-IX. *Верховна Рада України*. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2137-20#Text>.

References:

1. Slovník ukrajinštiny Akademických tlumáčnických slovníků (1970-1980). N. p. URL : <http://sum.in.ua/s/vzajemodija>. [in Ukrainian].
2. Kovalov, V. V. (2008) *Vzajemodija sledchoho z pratsivnykamy ekspertnoi sluzhby MVS Ukrainy. Extended abstract of candidate's thesis.* / V. V. Kovalov. Kyiv. [in Ukrainian].
3. Chychyrkin, A. O. (2015) *Poniattia i sut vzajemodii sledchoho z pratsivnykamy ekspertnykh pidrozhdiliv. Kryminalistychnyi visnyk - Forensic Bulletin, 1(23), 57-62.* URL : http://elar.naiu.kiev.ua/bitstream/123456789/1858/1/krvis_2015_1_10.pdf. [in Ukrainian].
4. Azarov, Yu. I., Rafalskyi, Ye. O. (N. d.) *Osoblyvosti vzajemodii sledchoho z ekspertom (spetsialistom) na pochatkovomu etapi dosudovoho rozsliduvannia.* N. p. URL : http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64?jnn_2014_10_11. [in Ukrainian].
5. *Kryminalnyi protsesualnyi kodeks Ukrainy vid 13.04.2012 № 4651-VI. (2012) Database "Legislation of Ukraine". Verkhovna Rada Ukrainy - Database "Legislation of Ukraine". Verkhovna Rada of Ukraine.* N. p. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>. [in Ukrainian].
6. *Instruktsiia z orhanizatsii vzajemodii orhaniv dosudovoho rozsliduvannia z inshymy orhanamy ta pidrozhdilamy Natsionalnoi politsii Ukrainy v zapobihanni kryminalnym pravoporushenniam, yikh vyavlenni ta rozsliduvanni: nakaz MVS Ukrainy vid 07.07.2017 № 575.* (2017) N. p. [Electronic resource] URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0937-17#Text>. [in Ukrainian].
7. Ablamskyi, S. Ye., Yukhno, O. O., Luk'ianenko, Yu. V. (2017) *Vzajemodija sledchoho z inshymy orhanamy i pidrozhdilamy pry rozkrytti ta rozsliduvanni kryminalnykh pravoporushen: navchalnyi posibnyk* / O. O. Yukhno (Ed.). Kharkiv. . [in Ukrainian].
8. Dudych, A. V. (2017) *Ekspert yak uchastnyk kryminalnoho provadzhennia. Extended abstract of candidate's thesis.* Odesa. [in Ukrainian].
9. Maksymiv, L. V. (2019) *Uchast sudovoho eksperta u kryminalnomu provadzhenni: okremi aspekty. Aktualni pytannia kryminalistyky : materialy Vseukr. nauk.-prakt. konf. (Kyiv, 20 hrud. 2018 r.) - Current issues of criminology: materials All-Ukrainian. scientific-practical conf. (Kyiv, December 20, 2018) / [redkol.: V. V. Cherniei, S. D. Husariev, S. S. Cherniavskiy (Eds.) et al.]. Kyiv. [in Ukrainian].*
10. *Instruktsiia pro poriadok zaluchennia pratsivnykiv orhaniv dosudovoho rozsliduvannia politsii ta Ekspertnoi sluzhby Ministerstva vnutrishnikh sprav Ukrainy yak spetsialistiv dlia uchasti v provedenni ohliadu mistisia podii: nakaz MVS Ukrainy vid 03.11.2015 № 1339.* (2015) N. p. [Electronic resource] URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/z1392-15>. [in Ukrainian].
11. Luk'ianchikov, Ye. D. (N. d.) *Formy vzajemodii v protsesi vykorystannia spetsialnykh znan.* N. p. URL : <http://socio-journal.kpi.kiev.ua/archive/2009/3/9.pdf>. [in Ukrainian].
12. Yevheniia Kovalevska. *Vzajemodija mizh uchastnykamy kryminalnoho prova dzhenia v protsesi zastosuvannia spetsialnykh medychnykh znan: poniattia i pryntsyipy.* URL : <http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2017/10/49.pdf>. [in Ukrainian].

13. Pro vvedennia voiennoho stanu v Ukraini: Ukaz Prezydenta Ukrainy vid 24 liutoho 2022 roku № 64/2022. (2022) N. p. [Electronic resource] URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/64/2022#Text>. [in Ukrainian].

14. Pro vnesennia zmin do Kryminalnoho protsesualnoho kodeksu Ukrainy ta Zakonu Ukrainy «Pro elektronni komunikatsii» shchodo pidvyshchennia efektyvnosti dosudovoho rozsliduvannia «za hariachymy slidamy» ta protydii kiberatakam: Zakon Ukrainy vid 15 bereznia 2022 roku № 2137-IX. (2022) Database "Legislation of Ukraine". Verkhovna Rada Ukrainy - Database "Legislation of Ukraine". Verkhovna Rada of Ukraine. N. p. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2137-20#Text>. [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 23.08.2022

Maksymiv L., Candidate of legal sciences, forensic expert in the ballistics sector accounting department of forensic research, Ivano-Frankivsk's Scientific Research Forensic Center Ministry Internal Affairs of Ukraine (Ivano-Frankivsk, Ukraine)

SEPARATE ASPECTS OF CO-OPERATION OF INVESTIGATOR WITH EXPERT AND A SPECIALIST IN CRIMINAL REALIZATION IN THE CONDITIONS OF MARTIAL LAW

The article is sanctified to the selection of separate aspects of co-operation of investigator with an expert and specialist in criminal realization in the conditions of martial law. Actuality of the marked theme consists in imperfection of current legislation and presence of certain problems at his application in practice. Maintenance of concept of co-operation of investigator and expert, specialist is analysed in criminal realization. The concept of co-operation of investigator is offered with experts and specialists in criminal realization to understand as well-regulated normatively-legal acts the concerted activity administratively independent one from other subjects, initiator – inquisitional and invited – expert, specialist for the grant of help in the decision of questions that need the special knowledge certain industries, the use of technical and forensic means for the purpose of establishing the truth in criminal proceedings, providing of rapid, complete and impartial investigation of criminal offences. The judicial and unjudicial forms of co-operation of investigator are analysed from one side and expert, specialist from other. It is marked that from the moment of introduction to Ukraine of martial law on February, 24, 2022, legal relationships in the field of judicial criminal acquire some features, there are non-standard situations for the decision of that it is needed to conduct scientific researches are certain and to produce the algorithms of actions. Among the issues of the day of co-operation of investigator with an expert and specialist the shortage of expert explosive technician (through the appeal of these specialists to Armed Forces of Ukraine in order of mobilization) and large loading are distinguished on experts that conduct molecular-genetic examinations. Paid attention to imperfection of judicial regulation of consultations, explanations, certificates and conclusions of specialist in criminal realization.

Keywords: investigator, expert, specialist, criminal realization, co-operation, martial law.